

picta apparuit, quaeque adhuc in Collegiata Ecclesia ad Tepeyacatl asservatur et veneratur, aliud hinc habetur argumentum desumptum ex iudicio peritorum de ipsa Sacra Imagine de Guadalupe. De quo argumento adhuc tractandum est, etsi plura de illo dixerit D. Michael Cabrera in Opusculo in prima hujus dissertationis parte inserto, et alii viri in Arte pingendi periti ejus iudicium approbaverint. His animadversis, argumenta proponantur.

ARGUMENTUM PRIMUM.

Veritas Guadalupensis Apparitionis demonstratur ex antiquissima consuetudine illam mexicanis hymnis enarrandum in Tepeyaquensi Templo celebrabatur, necnon aliquando etiam in Mexici urbe.

Mos fuit apud antiquos mexicanos rerum magni momenti memoriam conservare, et ad posteros transmittere publice illas, et festive in choreis (danzas) versibus decantando; quos versus pueros edocebant, qui rursus cum provectae essent aetatis, illos decantabant; unde rerum memoria per quingentos, et etiam per mille annos perdurabat.

Constat ergo apud auctores, juxta hunc morem, eo ipso die, quo processione solemnī, ut postea dicitur, ipse felicissimus Zumarraga, coram quo Sacra Imago Guadalupensis apparuit, eandem Imaginem ē Maxima Mexicea Ecclesia ad Tepeyaquense primum Templum detulit, mexicanum de hac re hymnum, compositum a D. Francisco Plácido, qui Azcapotzalco praeerat, fuisse decantatum; atque deinde, per integrum fere saeculum, id est, usque ad annum 1629, quo B. M. V. de Guadalupe Imago Mexicum delata fuit, (1) cum Apparitio Tepeyacac celebrabatur, historiam Apparitionum hymnis mexicano ser-

(1) Ut urbi aquis inundatae B. V. esset propitia.

mone ante templum consuevisse enarrari, indis quamplurimis choreas formantes, pretiosis apud ipsos vestibus ornatis. Quando anno 1634 e Mexicea urbe ad Tepeyacatl venerabilis Imago Guadalupensis solemnissima processione ab ipso Archipraesule Mexicano translata fuit, Clero saeculari et regulari comitante, et civilibus Magistratibus, et populo innumerabili, Apparitionis historia fuit carminibus enarrata: quod etiam deinceps ante Tepeyaquense Templum constat observatum.

De veritate eorum, quae de Apparitionibus praedictis carminibus enarrabantur, dubitare nemo potest: nam carmina illa coram frequentissimo populo Tepeyacac ad Templum in solemniori ejus Templi festo decantabantur: qui primis illis temporibus ea carmina audiebant, vixerunt tempore Apparitionum; qui postea audiebant, cum coaevis quam plurimi vixerunt: impossibile ergo, nisi enarrata ab omnibus ut vera fuissent habita, talia mirabilia publice coram plurimis dici, nullo contradicente, nec indo, nec hispano. Absque dubio vera omnibus erant, quae per saeculum, et amplius a primis Apparitionis temporibus, nullo contradicente, nec prohibente, publice, et solemniter narrabantur.

Major apparebit hujus argumenti vis, si alia perpendamus. Carmina illa publice decantabantur in festo Tepeyacac solemnissimo, prope civitatem Archiepiscopalem, et viris ecclesiasticis festo astantibus. Imo etiam aliquando decantata fuere cum ipsi Praesules, cum Clero, et civilibus Magistratibus, Sacram Imaginem solemnissima processione de urbe Mexici ad Tepeyacatl detulerunt, paulo post Apparitionem, saeculo XVI, et post Mexici inundationem, saeculo XVII.

Quis credat viros ecclesiasticos, et ipsos Antistites, de religione summo opere sollicitos, alia quotannis cantare toleravisse nisi ea, quae veritatem prae se ferrent? Quis credat mexicanos Praesules, cum processionibus praeesent, quae vera non erant, publice coram Antistite, et Clero,

et civilibus Magistratibus, et innumerabili populo narrare permisisse, nullo, nec ecclesiastico viro, nec saeculari, etsi sapientia, et pietate praedito, nec etiam civili Potestate, tunc religione conspicua, contradicente?

His omnibus vim addit quod in Concilio Mexicano I, anno 1555 cautum fuit ne indis carmina festiva cantare permitteretur, nisi prius a religiosis viris, et in eorum lingua apprime eruditis, essent approbata; (1) quod praeceptum iterum sancitum fuit in Concilio Mexicano III, anno 1585, in quo decretum fuit ut *indi ea solum cantent, quae a suis Parochis, et Vicariis fuerint approbata.* (2) Unde liquet ea, quae de Guadalupensibus Apparitionibus indi ad Tepeyacatl decantabant, approbata fuisse juxta conciliare praeceptum, de cujus adimplerione non est dubium Antistites curavisse, et illos vel maxime, qui praedictis conciliis adfuere. Nec dubitandum per tantum temporis spatium Antistites etiam de recta carminum approbatione fuisse sollicitos; quae carmina, ut dictum est, etiam quando Antistites processioni praefuerunt, cantata fuere. Atque illud prae oculis habendum, Mexicanam linguam illis temporibus maxime fuisse ex-cultam a viris religiosis.

Firmissimum ergo sumitur argumentum de Guadalupensis Apparitionis veritate, ex eo quod mexicanis hymnis, modo praedicto, per saeculum, et amplius fuerit publice enarrata.

(1) Ita ait cap. LXXII, "Ni canten (los indios) cantares de sus ritos, é historias antiguas, sin que primero sean examinados los dichos cantares por Religiosos, ó personas que entiendan muy bien la lengua, y en los tales cantares se procure por los Ministros de el Evangelio, que no se traten en ellos cosas profanas, sino que sean de Doctrina Christiana, y cosas de los Mysterios de nuestra Redencion."

(2) Lib. I., tit. I. De Sum. Trinit.—De impedimentis propriae salutis ab indis removendis, § I.

(Videatur Comprobatio historica hujus argumenti in 3^a Part. hujus Dissertationis.)

ARGUMENTUM SECUNDUM.

Veritas Apparitionis ostenditur ex quibusdam antiquissimis instrumentis, quibus, dum cultus B. M. V. de Guadalupe fovetur, etiam asseritur Apparitio.

De aliis antiquis instrumentis sermo erit in *Comprobatione, et Explanatione historica* argumenti quod ex cultu continuo B. V. M. de Guadalupe desumitur ad ostendendam ejus Apparitionis veritatem: hoc loco illa tantummodo meminisse oportet in quibus ipsa Apparitio expresse narratur.

Asserit Boturini, (1) qui quamplurima ad historiam nostram pertinentia diligentissime congegit, apud se habuisse testamentum cujusdam foeminae Joanni Didaco propinquitate conjunctae, mexicanè scriptum in eo papiro quo indi utebantur. In illo testamento et Apparitio B. M. V. de Guadalupe, Sabbato peracta asserebatur, et quaedam praedia rustica ejus sanctae Imaginis cultu fovendo relinquebantur. Maximi momenti hoc instrumentum esse ait Boturini.

Hoc testamentum, juxta Tornel, (2) idem esse videtur quod Eminentissimus Lorenzana a se visum asserit, a Joanna Martina, Joanni Didaco propinquitate conjuncta, factum coram tabellione *Morales*, qui eo fungebat officio anno 1559, id est 28 annis post Apparitionem. Unde instrumenti antiquitas deducitur.

Dr. Joseph Patricius Uribe (3) et Guridi Alcoser (4)

(1) Catálogo del Museo Indiano, § 36, núm. 4.

(2) La Aparicion de nuestra Señora de Guadalupe de México, tom. I, cap. 7, núm. 111.

(3) Sermon 3.^o de N. Señora de Guadalupe.

(4) Apología de la Aparicion, etc., cap. XV, tractans de instrumentis.